

ПРИМЕРЕН ТЕСТ

ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА ПРИЕМАНЕ НА УЧЕНИЦИ СЛЕД ЗАВЪРШЕН VII КЛАС

Прочетете текста и отговорете на въпроси 1. - 5. вкл.

Терминът валежи включва всички форми, под които водата пада от облаците на земята. Има списък, използван от всички страни, в който са описани единадесет различни вида валежи. За повечето хора съществуват три вида: дъжд, град и сняг.

Те всички започват от миниатюрни капчици или ледени частици. За една дъждовна капка са необходими милион миниатюрни капчици. Някои от частиците в облаците са от вода, други са ледени кристалчета – в зависимост от температурата, при която са се образували. Когато капчиците нарастват и станат достатъчно тежки, те падат на земята. Ледените частички могат да се разтопят и да паднат като дъжд, ако въздухът е достатъчно топъл, а ако той е студен, ще стигнат земята като сняг или град. През зимата снегът е обичайно явление. През пролетта и лятото парчетата град могат да достигнат земята все още замръзнали, поради това, че са тежки и падат бързо.

Дъждът, паднал на единица площ, се измерва в милиметри с уред, наречен дъждомер. Най-много са валежите в тропиците. Голямото количество топлина от Слънцето води до силни изпарения и образуване на облаци. В тропиците валежите достигат средно 2500 мм за година. В умерените климатични райони те са много по-малко.

1. Коя е темата на текста?

- А) образуване на валежите
- Б) видове валежи
- В) измерване на валежите
- Г) валежите на земята

2. Кое от следните твърдения е вярно според текста?

- А) В списъка, използван от всички страни, са описани три вида различни валежи.
- Б) Всички валежи започват от миниатюрни капчици или ледени частици.
- В) Парчетата град достигат до земята замръзнали, защото са тежки и падат бавно.
- Г) В тропиците вали по-малко в сравнение с умерените климатични райони.

3. Кое от следните твърдения НЕ е вярно според текста?

- А) За една дъждовна капка са необходими милион миниатюрни капчици.
- Б) През зимата снегът е обичайно явление.
- В) Дъждът, паднал на единица площ, се измерва с уред, наречен дъждомер.
- Г) Количеството облаци зависи от силата на изпаренията.

4. Как се осъществява връзката между първи и втори абзац?

- А) чрез контекстови синоними
- Б) чрез показателно местоимение
- В) чрез лексикално повторение
- Г) чрез лично местоимение

5. В какво глаголно време е подчертаната в текста глаголна форма *са се образували*?
(Отговора запишете в листа за отговори.)

6. В кой от редовете НЕ е допусната правописна грешка?

- А) не довиждам
- Б) нехая
- В) незная
- Г) не навивждам

7. В коя от думите е допусната правописна грешка?

- А) въплъщавам
- Б) писмени
- В) загатвам
- Г) съвършенно

8. В кой ред има допусната правописна грешка?

- А) подтичвам, потисник, подтиквам
- Б) изток, искрен, история
- В) глупав, еднакъв, мъртав
- Г) опорочавам, укривам, умножавам

9. В кой ред има допусната правописна грешка?

- А) сграбчвам, сграда, здание
- Б) живели, бели, стояли
- В) текъл, казал, рекъл
- Г) вестник, словестност, местност

В коя от подчертаните думи е допусната грешка? (Общо условие за задачи 10. - 13. вкл.)

10. Лувърът е най-посещавания (А) френски музей (Б), в който могат да се видят шедьоври (В) на изкуството (Г) от всички епохи.

11. Пред никой (А) не мога да се оплача (Б), защото никой (В) не вярва в моята невинност (Г).

12. Състарен (А) и умислен (Б), скитникът (В) се завърна в неговия (Г) роден край.

13. Спарта, чийто авторитет дотогава (А) бил неоспорим, с безпокойство (Б) наблюдавала как мошта (В) на Атина се разрасвала (Г).

При коя от двойките думи отношението е същото като при посочената двойка?
(Общо условие за задачи 14. и 15.)

14. бряст – дърво

- А) стол – маса
- Б) заек – животно
- В) ноти – петолиние
- Г) мрамор – гранит

15. стадион – състезание

- А) училище – учител
- Б) гора – цветя
- В) арена – гладиатор
- Г) театър – представление

16. В каква последователност изреченията образуват смислово и логически свързан текст?

(1) Следваха няколко страници със скици на индианци. (2) На нея имаше просто рисунка на някакъв моряк. (3) Разгърнах скициника с очакването да видя нещо необикновено. (4) Е, първата страница се оказа разочароваща.

- А) 4, 2, 1, 3
- Б) 3, 4, 2, 1
- В) 1, 3, 4, 2
- Г) 3, 2, 4, 1

17. В кой ред всички думи са синоними?

- А) воля, желание, устрем
- Б) спокоен, отпуснат, задрямал
- В) известен, прочут, именит
- Г) дързост, смелост, бодрост

18. Кой от посочените фразеологизми НЕ е синоним на останалите?

- А) вятър го вее
- Б) той е мъгла
- В) вре си носа
- Г) отнесен от вихъра

19. В кой ред фразеологизмите НЕ са антоними?

- А) харчи с широка ръка - цепи косъма на две
- Б) развърза езика си - не обели зъб
- В) на една ръка разстояние - през девет морета в десето
- Г) на куково лято - когато си видиш ушите

20. Какви са подчертаните думи в изречението?

Той предпазливо побутна с пръст ронливата пръст.

- А) синоними
- Б) омоними
- В) пароними
- Г) антоними

21. Коя от думите означава признак на предмет?

- А) тъмница
- Б) тъмнина
- В) тъмна
- Г) тъма

22. Довършете изречението:

Ако глупакът знаеше, че е глупак, ...

- А) не е глупак.
- Б) не би бил глупак.
- В) не беше глупак.
- Г) не бил глупак.

23. С кой от посочените изрази може да се замени подчертаният израз, без да се промени смисълът?

Нагривайки се, въздухът се издига нагоре.

- А) макар че се нагрива
- Б) като се нагрива
- В) понеже се нагрива
- Г) за да се нагрива

24. С кой от посочените изрази може да се замени подчертаната дума, без да се промени смисълът?

Притеснен, младежът не отиде на среща.

- А) тъй като беше притеснен
- Б) за да се притесни
- В) въпреки че се притесни
- Г) преди да се притесни

25. Кой ред съдържа само местоимения?

- А) аз, ъ, чия
- Б) кой, ни, не
- В) ти, са, ваша
- Г) кому, се, колко

26. По какво се различават подчертаните глаголни форми в изречението?

Бял пухкав сняг валеше вече втори ден и покриваше селото.

- А) по време
- Б) по наклонение
- В) по спрежение
- Г) по залог

27. Колко определения има в изречението? (Отговора запишете с думи в листа за отговори.)

Старинната сребърна лъжичка за чай прикова погледите на посетителите.

28. Кое от изреченията НЕ съдържа еднородни части?

- А) Спеше и манастирът, глух и пустинен.
- Б) Само двама свидетели плахо и неподвижно седяха на местата си.
- В) Лагерът беше обзет от трескава суета и шум.
- Г) Софийското равно поле беше огряно от слънцето.

29. В кое от посочените изречения подлогът е изразен с причастие?

- А) Двамата бързо излязоха от сградата.
- Б) Някои се спряха любопитно.
- В) Спестеното се изхарчи неусетно.
- Г) Вечерта валя проливен дъжд.

30. Каква част на изречението е подчертаната дума? (*Отговора запишете в листа за отговори.*)

Върнах се от работа болна.

31. Кое от изреченията е сложно по състав?

- А) Всички отидоха да гледат световното първенство.
- Б) Все още продължавам да мисля върху тази трудна задача.
- В) Късните следобеди започнаха да стават доста хладни.
- Г) Заедно се заловихме да търсим стари пощенски марки.

32. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Ела утре, за да се разберем за екскурзията.
- Б) В стаята, където ме чакаше мама беше полутъмно.
- В) Да няма облаци би се видял и върхът.
- Г) Продължихме нагоре, дори когато притъмня.

33. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) Питаха както брат му, така и всичките му приятели, но никой нищо не знаеше.
- Б) Момичето не било, нито грозно, нито злобно, а никой не играел с него.
- В) Накрая не се разбрало дали да чакат още, или да си вървят по домовете.
- Г) Няма нищо необичайно да си уморен в края на срока.

34. Колко запетаи са пропуснати в изречението? (*Отговора запишете с думи в листа за отговори.*)

Без да продумат и дума те тръгнаха надолу по склона прегазиха реката която още не беше придошла от пролетните порои и на зазоряване влязоха в селото.

35. Къде трябва да се постави запетая в изречението?

Дори (1) когато Николчо пропада (2) родителите му го покровителстват (3) без да се интересуват (4) какво върши извън дома си.

- А) в (1) и (2)
- Б) в (2) и (3)
- В) в (3) и (4)
- Г) само в (3)

36. В кой от редовете вярно са свързани цитат и литературно произведение?

- А) "...спокойствието и тишината..." – "Немили - недраги"
- Б) "Парица е парица..." – „Мамино детенце“
- В) "...байрак със словата: свобода или смърт!" – „На прощаване“
- Г) "... истина ли беше това, или сън." – „Ангелинка“

37. Кое от следните твърдения е вярното продължение на изречението?

И двете творби – "На прощаване" и "Немили - недраги", ...

- А) пресъздават една и съща епоха.
- Б) са създадени преди Освобождението.
- В) принадлежат към един и същи литературен жанр.
- Г) говорят за недостойна забрава на героите.

38. Какво разкриват художествените детайли в описанието на Гунчо от разказа "По жицата"?

Загледа се, затегли без нужда ту мустаците, ту брадата си, небръсната отдавна, корава, прошарена с цели снопчета от бели косми.

- А) черта от характера на героя
- Б) душевно състояние
- В) социално положение
- Г) физическа характеристика

39. Кой от литературните термини е излишен?

- А) сюжет
- Б) завръзка
- В) кулминация
- Г) епилог

40. Посочете поговорката, която НЕ отговаря на внушенията на повестта "Мамино детенце".

- А) "Крушата не пада по-далеч от дървото."
- Б) "Кой каквото прави, на себе си го прави."
- В) "Дървото се изправя, додето е младо."
- Г) "Душата е по-мила от парата."

41. Кой от следните моменти може да се определи като кулминация в сюжета на разказа "Ангелинка"?

- А) Заминаването на леля Дъмша и на Ангелинка.
- Б) Появата на Ангелинка и впечатлението, което тя предизвиква в душата на разказвача.
- В) Мечтите и представите на разказвача за Ангелинка.
- Г) Разказите на леля Станка за нейната далечна роднина.

42. Коя е тезата в следващия откъс от пътеписа “До Чикаго и назад”?

Разправи ни той за подкупността на администрацията, на общинските власти. За грамадните злоупотребления с предприятията и обществените пострройки. “Със злато можеш купиш и самог президента.” В течение на тези разкази, които ме смутиха и ме накараха да се замисля, докторът ме гледаше под очилата си с една язвителна мефистофелска усмивка, като че искаше да ми каже: “Е, как си? Чуваи ли? Видя ли, че и в Америка е същото...” Ох, хич не ми сгръваше сърцето туй “и в Америка е същото”! ...

- А) Американците са алчни и непочтени хора.
- Б) Не може да се вярва дори на президентите.
- В) Алчността и корупцията са се превърнали във всеобщ закон.
- Г) Докторът е човек с голяма житейска мъдрост.

Прочетете откъса от “Опълченците на Шипка” от Иван Вазов и изпълнете задачи 43. - 45. вкл.

*Нека носим йоще срама по челото,
синила от бича, следи от теглото;
нека спомен люти от дни на позор
да висне като облак в наший кръгзор;
нека ни отрича исторъята, века,
нека е трагично името ни; нека
Беласица стара и новий Батак
в миналото наше фърлят своя мрак;
нека да ни сочат с присмехи обидни
счупенте окови и дирите стидни
по врата ни още от хомота стар;
нека таз свобода да ни бъде дар!*

43. Откъсът е:

- А) част от същинския разказ за битката
- Б) част от лирическото встъпление
- В) кулминация
- Г) завръзка

44. Как се на нарича повторението на думата *нека* в началото на някои от стиховете в откъса? (Отговора запишете в листа за отговори.)

45. Какъв е основният тон в откъса?

- А) радостно-възторжен
- Б) неутрално-спокоен
- В) иронично-хумористичен
- Г) тържествено-приповдигнат

46. Кои са несправедливите обвинения към българския народ, които Иван Вазов опровергава в одата “Опълченците на Шипка”? Посочете НЕВЕРНИЯ отговор.

- А) обвинение във високо самочувствие
- Б) обвинение в робско малодушие
- В) обвинение в липса на исторически подвизи
- Г) обвинение, че свободата ни е дадена даром

47. Кой от посочените изрази НЕ се отнася към образа на българските опълченци от одата на Иван Вазов “Опълченците на Шипка”?

- А) “младите дружини”
- Б) “идат като тигри, бягат като овци”
- В) “кат лъвове тичат...”
- Г) “кат шъпа спартанци...”

48. Какво внушава финалната строфа на стихотворението “Опълченците на Шипка”?

*И днес йощ Балканът, щом буря зафаща,
спомня тоз ден бурен, шуми и препраща
славата му дивна, като някой ек,
от урва на урва и от век на век!*

- А) красотата и могъществото на родния Балкан
- Б) безсмъртието на подвига на опълченците
- В) страдалческата участ на народа ни
- Г) тайнствеността на историческото минало

49. Кои от посочените тропи и фигури НЕ откривате в следните стихове?

*героите наши, като скали твърди,
желязото срещат с железни си гърди ...*

- А) сравнение
- Б) метафора
- В) градация
- Г) метонимия

50. Кои чувства са общи за стихотворенията на Иван Вазов “Опълченците на Шипка” и “Българският език”? Посочете НЕВЕРНИЯ отговор.

- А) възторг, преклонение
- Б) ирония, сарказъм
- В) болка, възмущение
- Г) чувство на национална гордост

ОТГОВОРИ

1. Г
2. Б
3. В
4. Г
5. минало неопределено време
6. Б
7. Г
8. В
9. Г
10. А
11. А
12. Г
13. Г
14. Б
15. Г
16. Б
17. В
18. В
19. Г
20. Б
21. В
22. Б
23. Б
24. А
25. А
26. В
27. четири
28. Г
29. В
30. сказуемно определение
31. А
32. А
33. Б
34. четири
35. Б
36. Г
37. А
38. Б
39. А
40. Г
41. Б
42. В
43. Б
44. анафора
45. Г
46. А
47. Б
48. Б
49. В
50. Б